



The Institute of  
**Internal Auditors**

North Macedonia

12/21/2023

# ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО НА ЗВРРСМ ЗА 2023

Управен Одбор

ПОДГОТВЕНО ОД:БИЛЈАНА СЕКУЛОВСКА, СИА ПРЕТСЕДАТЕЛ  
НА УО



## Содржина

|   |   |
|---|---|
| 1. Историски преглед на ЗВРПСМ .....                          | 2 |
| 2. Законска регулатива поврзана со внатрешната ревизија ..... | 5 |
| 3. Сумарен план на активности за 2023 година .....            | 7 |
| Прилог 1 .....  | 9 |



1. *Историски преглед на ЗВРПСМ*

- Здружението на Внатрешни Ревизори на Република Северна Македонија (во понатамошниот текст: ЗВРПСМ) е основано на 6.06.2008 година, како подружница на ИА Global. Во периодот од 2008 до 2012 ЗВРПСМ ги помина фазите на развој дефинирани од страна на ИА Global, така што на 29 ноември 2012 доби статус на Институт, односно рамноправен член на ИА Global. Стекнувањето на статусот претставува признание за исполнување на условите и барањата на ИА Global и континуирана усогласеност со истите.

ИА North Macedonia е сребрена подружница на ИА Global официјално призната за повеќе од десетгодишно постоење и успешни практики во развивање на професијата внатрешна ревизија.

- Структурата, управувањето и работењето на ЗВРПСМ е регулирано со Статут на Здружението на внатрешните ревизори на Македонија.

Органи на управување на ЗВРПСМ се Собрание и Управен Одбор (во натамошниот текст: УО). Претседател на УО е Билјана Секуловска која е избрана со мнозинско гласови од членовите на УО. На местото Заменик претседател е Горан Дамевски. Членови на Управниот Одбор се следниве лица: Билјана Секуловска, Лириим Амители, Наталија Михајлоска, Билјана Чочовска, Весна Пауновска Петроска, Билјана Јанеска, Валон Омери., Горан Дамевски.

Мандатот на членовите на УО е 4 години. Во Прилог 1 од овој Извештај даден е преглед на членовите на УО со податоци за времетраење на мандатот за секого поединечно.

Во ЗВРПСМ формално е формирана Комисија за едукација, чии што активности се регулирани со правилник. Нејзина надлежност е изработка на годишниот план на обуки.

- Активностите на ЗВРПСМ се насочени кон унапредување на професијата *внатрешна ревизија* во Македонија и нејзино подигнување на високо професионално ниво, зголемување на знаењето и професионалноста на членовите, заштита на интересите на членовите, создавање на професионално единство, взаемно помагање на членовите. Доминантно учество имаат внатрешни ревизори од банкарскиот и приватниот сектор а во текот на 2023 година се забележува и зголемен тренд на внатрешни ревизори од државниот сектор.



# The Institute of Internal Auditors

North Macedonia

- ЗВРПСМ е главен промотер на сертификацијата на Внатрешните Ревизори со меѓународно признат сертификат Овластен Внатрешен Ревизор (CIA – Certified Internal Auditor). Сертификацијата ја организира и спроведува ИА Global. Стекнувањето на сертификатот Овластен Внатрешен Ревизор претставува меѓународно призната потврда за високиот степен на професионална компетентност и прифаќање и почитување на Кодексот на етика од страна на поединецот.
- Со датум 19.12.2023 има 34 членови кои се здобиле со сертификат или лиценца CIA од ИА Global. Поточно 28 членови поседуваат лиценца за овластен внатрешен ревизори CIA Certified Internal Auditor. Истата треба да се одржува секоја година со посета на континуирана обука од 40 часа во текот на годината доколку лицето носител на лиценцата работи внатрешна ревизија или 20 часа доколку лицето не работи внатрешна ревизија. Понатаму , Certification in Control Self-Assessment(1 член), Certification in Control Self-Assessment(2 члена), Certified Financial Services Auditor(1 член), Certified Financial Services Auditor(2 члена).
- Почнувајќи од крајот на 2011, ЗВРПСМ изработува годишен план за одржување на континуирани обуки за членовите. Изборот на теми за обуките се врши врз основа на добиените информации од членовите за нивните потреби и барања како и врз основа на анализа на пазарот за најактуелни теми и трендови во внатрешната ревизија и сродните гранки.

Врз основа на MRA (Master Relationship Agreement) потпишан помеѓу ЗВРПСМ и ИА Global е договорено дека ЗВРПСМ ќе им овозможи на своите членови 40 часови обука од кои 2 часа на тема етика.

ЗВРПСМ одржа 46 часа обука во текот на 2023 година и тоа следниве обуки:

1. Audit Meet Up 10.03.2023 -4 CPE
  - ✚ Ревидирање на стратемиски ризик (Matej Drascek)
  - ✚ Илузија на контрола на говорот (Јулијана Секулоска)
2. Обука CIA прв дел - 04-05.05.2023-12 CPE(Милаим Абдураими)
3. Audit Meet Up 18.05.2023 -6 CPE
  - ✚ Важноста на човечкиот фактор во контролната средина (Erameinondas Chandros)
  - ✚ Значењето на ефикасноста и ефективноста во менаџирањето (Павле Зимбаков)
4. Обука 10.11.2023-8 CPE
  - ✚ Подготовка на годишен план за ревизија(Весна Пауновска Петроска) и
  - ✚ Практична примена на Power Excel и Power BI(Зоран Грковиќ)



# The Institute of Internal Auditors

North Macedonia

5. Меѓународна конференција “Зад кормилото на ревизијата” (Steering the Audit Wheel) во соработка со Институтот на овластени ревизори на РС Македонија 27 и 28.09.2023 -14 СРЕ(Од кои 1 час СРЕ за Етика) во Охрид на која присуствуваа 250 учесници
  6. Бесплатен вебинар организиран од ИА Greece Етика и скептицизмот низ очите на внатрешните ревизори 06.12.2023 -2СРЕ (Проф Зорица Божиновска)-во соработка со ИА Greece
  7. Вебинар ESG Day 01.12.2023
  8. Бесплатен вебинар: „Глобални стандарди за внатрешна ревизија – Предложени промени и јавна расправа“ 05.11.2023 организирано од ИА Bosna и ИА Serbia
  9. Бесплатен вебинар “Wash,Rinse,Repeat, Banking Crisis again” 04.04.2023 ИА Global
  10. Посебно значење имаше одржување на СЕЕ Средбата “Creating Unbreakable bonds” која се одржа во Охрид и на која домаќин и иницијатор за продолжување на оваа традиција за овој настан беше ИА North Macedonia. Се разменија искуства и се дискутираше на најактуелните теми од внатрешната ревизија. ИА North Macedonia понуди можност за бесплатна котизација на конференцијата која се одржуваше веднаш после СЕЕ настанот за по двајца членови од УО од секоја земја кои беа присутни на СЕЕ средбата. Идејата беше прифатена со отворени раце и понатаму стана на некој начин традиција да се канат по двајца членови од секоја земја на конференциите што покажа искуството после конференцијата.
- Бројот на членови во ЗВРРСМ во 2023 година изнесува 180 членови. Бројот на членови се одржува константно и сите напори на Управниот Одбор се во насока на развивање на мрежата на членство.



#### *Членство*

- Согласно Статутот, член на ЗВРПСМ може да биде секое работоспособно физичко лице, кое сака да придонесе за постигнување на целите на ЗВРПСМ. Членувањето е доброволно и се врши врз основа на доставување на пополнета и потпишана Пријава од кандидатот и уплата на годишната членарина. Членовите на ЗВРПСМ автоматски стануваат членови на Глобалното здружение, здобивајќи се со право на пристап на веб страна на ИА Global и до релевантните стандарди, публикации, попусти за книги и полагање на CIA испитот и сл.

## 2. *Законска регулатива поврзана со внатрешната ревизија*

Нема промени во законската регулатива за внатрешна ревизија во 2023 година. Следниве Законски регулативи се валидни на територијата на нашата земја:

- Согласно **Законот за Ревизија**:
  - „Ревизор“ е физичко лице кое поседува уверение за ревизор издадено од Институтот на овластени ревизори на Република Северна Македонија и кое е регистрирано во Регистарот на ревизори согласно овој закон;
  - “Овластен ревизор“ е физичко лице кое има добиено лиценца за овластен ревизор издадена од Советот за унапредување и надзор на ревизијата на Република Македонија и е регистрирано во Регистарот на овластени ревизори согласно овој закон.
  - “Уверение за ревизор“ е уверение кое го издава Институтот на овластени ревизори на Република Северна Македонија на лица кои го положиле испитот за ревизори;
  - „Лиценца за овластен ревизор“ е лиценца која ја издава Советот за унапредување и надзор на ревизијата.
- Согласно **Законот за банки и Законот за супервизија во осигурувањето**, функцијата на внатрешна ревизија е задолжителна во банките и осигурителните друштва. Наведената регулатива предвидува дека најмалку еден од лицата вработени во внатрешната ревизија треба да биде овластен ревизор. Терминот овластен ревизор во локалната регулатива е дефиниран во Законот за ревизија, каде согласно последните измени, истиот е специфициран и се однесува само на надворешните ревизори. Овластените ревизори кои работат во службите за внатрешна ревизија на банките и осигурителните друштва, се соочуваат со сериозни потешкотии и недоследности во делот на професионалното усовршување.
- Согласно **Законот за Трговски друштва**, акционерско друштво кое е голем трговец согласно овој закон, како и друштво чии акции котираат на берза, односно согласно законот за хартии од вредност е со посебни права за известување, е должен да орагнизира служба за внатрешна ревизија. Не се наведени потребните сертификати и образование.



- Согласно **Законот за Јавна Внатрешна Финансиска Контрола**, Службата за внатрешна ревизија е задолжителна во Субјекти од јавниот сектор кои се корисниците на средства од Буџетот на Република Северна Македонија, фондовите, општините и градот Скопје, агенциите и другите институции основани со закон, јавните претпријатија, јавните установи и другите правни лица кои се во државна сопственост или во кои државата е акционер;

При тоа меѓу другото за внатрешен ревизор, е потребно лицето да поминало обука и положило испит за овластен внатрешен ревизор во јавниот сектор според Програма за полагање на испит за овластен внатрешен ревизор или да поседуваат меѓународно признат ревизорски сертификат(се признава и CIA).

- Основните барања на ЗВРРСМ за промена на регулативата поврзана со внатрешната ревизија се однесуваат на следново:
  - Дефинирање на терминот Внатрешна Ревизија и Внатрешен Ревизор.
  - Проширување на прифатливата задолжителна сертификација на внатрешни ревизори во Законот за банки и Законот за супервизија на осигурувањето, Закон за Трговско Друштво, односно создавање најмалку еднаков третман меѓу овластените внатрешни ревизори и овластените ревизори при вработување во служба за внатрешна ревизија во банки и финансиски институции;

🌐 **Меѓународните Стандарди за внатрешна ревизија подлежат на промена.** Имаше многу транспарентна едукација во однос на промените на светско ниво и исто така имаше отворен повик до сите Институти во светот да дадат свое видување и фидбек за нацрт промените на Стандардите. Во Јануар 2024г се очекуваат Глобалните Стандарди за внатрешна ревизија да бидат издадени од страна на Глобалниот Институт. ИА North Macedonia како подружница на Глобалниот Институт понатаму ќе ги информира своите членови за настанатите промени и ќе пристапи кон преведување на Стандардите.

🌐 **Предлог Законот за Супервизија на осигурување-** предлог проширување на дефиницијата за овластен ревизор, покрај лиценцата за овластен ревизор на ИОРРМ да се прифати и лиценцата CIA и на други меѓународни организации за ревизија. Исто така во овој предлог Закон е пропишано **сите внатрешни ревизори кои што работат во осигурувањето да бидат членови на ИА North Macedonia**, што е секако за поздрав и претставува огромна важност за вредноста на ИА North Macedonia и нејзината улога во развивање и унапредување на внатрешната ревизија во нашата земја и во регионот.

🌐 ИА North Macedonia во 2023 година **учествувааше на повикот за оперативен грант за Проектот СМАРТ Балкан**, кој е финансиран од Министерството за надворешни работи од Кралството Норвешка и имплементиран од конзорциум на останати граѓански организации. Целта на СМАРТ Балкан е да придонесе во зајакнување на



партиципативните демократии и евроатланските интеграции на Западен Балкан преку зајакнување и поттикнување на граѓанските организации и мрежите на граѓанските организации за посилна и поактивна улога во процесот на создавање на мирни и инклузивни општества за одржлив развој на Албанија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Северна Македонија и Србија.

### 3. Сумарен план на активности за 2023 година

- Продолжување на активностите за промена на законската регулатива за внатрешна ревизија во насоки за дефинирање на терминот Внатрешна Ревизија и потребните сертификати и квалификации за Внатрешниот Ревизор;
- Продлабочување на соработката со Институтот на овластени ревизори на Р.С.Македонија во организација на настани, размена на искуства и заеднички настап на проекти;
- Иницијатива и одржување на СЕЕ настанот “Креирање на нераскинливи врски” на кој присуствуваа членови од десет Институтите за внатрешна ревизија од Централна и Источна Европа во Охрид во траење од еден ден;
- Одржување на Годишна Конференција Зад Кормилото на ревизијата во соработка на ИОРРМ во Охрид во траење од два дена;
- Зацврстување на соработката со Универзитетот Свети Кирил и Методиј катедрата за сметководство и ревизија;
- Аплицирање за оперативен грант за СМАРТ Балкан;
- Збогатување на содржината на веб страната со актуелни теми и настани;
- Изработка на предлог промени на Статутот
- Обезбедување на едукација на членовите
  - ✚ Одржување на најмалку 40 часа континуелна обука. Продолжување и збогатување на планот за обуки, и поттикнување на волонтерско учество на членовите во споделување на своето знаење. Презентирање на детални квартални планови за обука, изработени врз основа на глобален годишен план
  - ✚ Редовно информирање на членовите за одржување на обуки, национални и меѓународни конференции во организација на ИА Global и/или Институтите од другите земји.
  - ✚ Редовно информирање на членовите за временскиот распоред на бесплатните вебинари, во организација на ИА Global и ЕСИА.
- Присуство на Генералното Собрание (General Assembly) на ИА Global кое се одржа во Амстердам од страна на двајца членови на УО;
- Присуство на следниве конференции на Институтите во регионот од страна на членови на УО: ИА Serbia, ИА Greece , ИА Albania по двајца учесници од Управен Одбор;



# The Institute of Internal Auditors

North Macedonia

- Учество на Билјана Секуловска како предавач претставник од ИА North Macedonia на конференцијата на ИА Serbia со тема “Клучни точки кај квалитативна проценка на функцијата внатрешна ревизија”;
- Членство
  - Константно одржување на бројот на членови на ЗВРПСМ, и соодветно зголемување.
  - Промоција на ЗВРПСМ и диверзификација на членството, вклучување на внатрешни ревизори од индустријата, осигурителните компании и сл.
  - Вклучување на членството во работењето на ЗВРПСМ, преку учество во различни одбори.
- Обезбедување на CIA сертификат
  - Во зависност од потребите на членството, да се организираат понатамошни обука за здобивање со CIA сертификат.
  - Организирање на формални и неформални средби и работни групи помеѓу членовите на ЗВРПСМ за размена на практични искуства од подготвувањето и полагањето на CIA испитите.



## Прилог 1

### Преглед на членови на УО со времетрае на мандат

| Р.бр. | Име и презиме               | Датум на<br>(ре)избор * | Датум на<br>важност |
|-------|-----------------------------|-------------------------|---------------------|
| 1.    | Билјана Секуловска          | 12.12.2022              | 12.12.2026          |
| 2.    | Горан Дамевски              | 27.03.2023              | 27.03.2027          |
| 3.    | Весна Пауновска<br>Петроска | 12.12.2022              | 12.12.2026          |
| 4.    | Наталија Михајлоска         | 12.12.2022              | 12.12.2026          |
| 5.    | Билјана Јанеска             | 12.12.2022              | 12.12.2026          |
| 6.    | Лирум Амити                 | 12.12.2022              | 12.12.2026          |
| 7.    | Билјана Чочовска            | 21.01.2022              | 21.01.2026          |
| 8.    | Валон Омери                 | 12.12.2022              | 12.12.2026          |

\* Датумот на (ре)избор е датумот на одржување на Собранието на кое е изгласан изборот, односно реизборот на членот во УО.

Пане Илиев престана да биде член на УО во текот на 2023 година, по поднесувањето на неговата оставака на 17.09.2023 година.